

Bag om filmen

Den franske instruktør Xavier Beauvois fik i 2010 et internationalt gennembrud med 'Om guder og mænd', der var nomineret til Guldpalmen i Cannes og modtog juryens Grand Prix.

'Om guder og mænd' er baseret på en sand historie om et standhaftigt fransk munkefællesskab i Nordafrika, hvor orden trues af islamistiske ekstremister under den algeriske borgerkrig i 1990'erne. Beauvois fortæller historien helt uden sensationslyst og med en ro, der giver tilskueren plads til at danne sin egen mening.

Samme ro er kendetegnende for 'Vogterne', der bygger på en roman af Ernest Pérochon fra 1924. Beauvois skildrer de efterlattedes kvinders lod under Første Verdenskrig på en måde, så han ikke presser en bestemt holdning ned over publikum.

Historisk baggrund – Første Verdenskrig

Første Verdenskrig, også kaldet *den store krig* eller på fransk: *la grande guerre*, var en militærkonflikt, der varede fra 1. august 1914 til 11. november 1918. Kampene blev udkæmpet på slagmarker i det meste af Europa, men også andre steder. Krigen kostede mere end ni millioner menneskeliv og var på sin tid en af den en af de mest blodige konflikter i verdenshistorien.

- Læs mere om Første Verdenskrig og undersøg, hvad der igangsatte krigen, og hvilke konsekvenser den havde for eftertiden.
- Der er lavet et utal af film om Første Verdenskrig. Skildringer fra slagmarken, sårede soldater og blodige angreb står talstærkt repræsenteret på det store lærred. Men krigen er kun til stede

som et bagtæppe i 'Vogterne'. Hvad får tilskueren rent faktisk direkte at vide om krigen i filmens løb? Hvilken effekt har det, at krigen kun er med på afstand?

- Måden at føre krig på har ændret sig drastisk gennem de hundrede år, der er gået siden Første Verdenskrigs afslutning. I 'Vogterne' er kommunikationsmulighederne så begrænsede, at de tilbageblevne stort set intet får at vide. Eksempelvis er slagmarken et fuldkommen diffust begreb, og kvinderne aner ikke, om deres kære er i nærheden eller flere hundrede kilometer væk. Diskutér hvad de forskelle betyder, og perspektivér til i dag, hvor medierne (både de traditionelle medier og de sociale medier) konstant bombarderer os med nyheder om konflikter verden over.

Synopsis

'Vogterne' strækker sig over fem år, fra 1915, hvor krigen kun lige er i sin vorden, til 1920, hvor soldaterne vender hjem, og folk forsøger at komme sig over rædslerne.

I Limousin-regionen ligger gården Paradier, der styres af familiematriarken Hortense (Nathalie Baye). Hendes to sønner, Georges (Cyril Descours) og Constant (Nicolas Giraud), er begge på fronten, og det samme er svigersønnen, Clovis (Olivier Rabourdin). Tilbage på gården er kun Hortense, hendes datter Solange (Laura Smet, der også er Bayes datter i virkeligheden) og Clovis' datter Marguerite (Mathilde Viseux-Ely). Hortenses mand, Henri (Gilbert Bonneau) er så aldrende og svagelig, at han ikke er til megen hjælp. Derfor er det op til kvinderne at køre gården videre og sikre høsten.

Selvom Hortense og Solange knokler utrætteligt, har de brug for hjælp med høsten. Derfor opsøger hun kommunen i håb om at kunne skaffe arbejdskraft, men er for sent ude. Det eneste, de kan tilbyde hende, er den forældreløse Francine, som får de varmeste anbefalinger med på vejen.

Francine er alt, hvad Hortense havde håbet på. Hun knokler i marken, genner kvæg og hjælper med husarbejdet. Familien bliver så glade for at have hende, at hun får lov til at blive. Francine, der altid har længtes efter en familie, er lykkelig, og knytter hurtigt bånd til alle, ikke mindst den lidt yngre Marguerite.

Med ujævne og uforudsigelige mellemrum kommer mændene hjem på orlov, og forventer tilsyneladende, at den plads, de har efterladt, står åben for dem. Først er det den blide Constant, der til daglig er skolelærer, der ankommer til Paradier. Han er i sikker forvisning om, at krigen snart må være slut, så han kan genoptage sine vante rutiner. Siden kommer Clovis, som er blevet hærdet af livet på fronten, i en grad, så både Solange og Marguerite har svært ved at kende ham, og til sidst den yngste Georges.

Georges fatter straks interesse for Francine, der gengælder hans følelser, og hun lover at skrive til ham, da han tager afsted igen. Det bliver begyndelsen på en brevudvekslingsromance, som vokser i omfang og intensitet, og de ser begge frem mod det gensyn, de ikke kender tidspunktet for. Men Francine er ikke alene om at nære følelser for Georges og kommer uforvarende til at forstyrre en forudbestemt plan. Dette tvinger Hortense til at bryde sine moralske principper for at værne om familien. Hændelserne i 'Vogterne' bliver skildret med en tilbageholdt ro, hvor årstiderne skifter, årene går stille og roligt, og tiderne, de ulykkelige omstændigheder til trods, varsler fremdrift. Selvom filmen flere steder er intens, forfalder Beauvois ikke til letkøbt sentimentalisme. Han er både tematisk og visuelt loyal over for en tid, hvor følelser og lyster måtte betragtes med en nøgtern kølighed. Som da Solange har svært ved at holde øjnene fra de amerikanske soldater, der holder til på egnen. Eller da Francine langt om længe takker ja til at tage med ud i Georges' del af skoven.

'Vogterne' skildrer en tid, hvor al information var sparsom. Ingen ved, om slagmarken er i nærheden, eller flere hundrede kilometer borte og oplysninger om dødsfald og tilfangetagelser kommer med bud. Ind imellem disse sparsomme tegn fra fronten er livet nødt til at fortsætte. Dette afspejles i det snigende fremskridt i Hortenses gradvise omlægninger af landbrugsmetoderne. Fra kvinderne, der høster med le i bagende varme, til den traktor, det til slut lykkes den driftige kvinde at blive indehaver af.

- Hvordan skal titlen 'Vogterne', med originaltitlen 'Les gardiennes', forstås? Hvad er det, der vogtes, og hvilken betydning har det, at et ord, der historisk set har været knyttet til mænd, i denne sammenhæng bruges om kvinder?
- Giv en personkarakteristik af de tre centrale kvindeskikkelser: Hortense, Francine og Solange.
- Hvad får vi at vide om mændene, Constant, Georges og Clovis? Hvad sker der med stemningen på gården, når de er hjemme på orlov?
- Giv en karakteristik af miljøet.
- Beskriv forelskelsen mellem Francine og Georges.
- De amerikanske soldater kommer til at spille en afgørende rolle i 'Vogterne'. Dels fordi Solange fatter interesse for dem, og dels fordi det ender med at være en løgn om dem og Francine, der tvinger den trofaste kvinde væk. Analysér disse scener og find frem til, hvilken betydning, de har for handlingen.

- Francine ender med at måtte tage væk fra gården og føder Georges' barn uden at han finder ud af det, fordi Hortense undlader at fortælle sin søn, at han skal være far. Diskutér hendes beslutning. Kan den på nogen måde retfærdiggøres? Hvad er hendes bevæggrund for at handle, som hun gør?
- Samfundet udvikler sig i løbet af de år, filmen strækker sig over. Hvordan passer de fremskridt, som finder sted på gården, med den historiske virkelighed?
- Hvordan skal vi forstå den allersidste scene, hvor Francine står på scenen og synger, mens Georges betragter hende på afstand? Giv et bud på, hvad der sker efterfølgende.

Mediefag – filmanalytiske nedslag

'Vogterne' har en meget smuk og næsten malerisk billedside, fotograferet af Caroline Champetier. Billedsiden får lov til at fylde meget, da filmens fortælling udfolder sig i meget så stille tempo, hvor der er plads til at dvæle ved scenerne på marken og ved husarbejdet. Alt i filmen tvinger så at sige ikke plottet fremad. Beauvois giver plads til at de små ting, som eksempelvis Francine, der synger eller arbejder i marken. Et andet bemærkelsesværdigt træk er, at der stort set ikke er brugt underlægningsmusik i 'Vogterne'. Derfor er det desto mere iøjnefaldende, når der er enkelte scener, der skiller sig ud. Diskutér effekten af nedenstående scener og forklar, hvorfor de hver især er bryder med filmens øvrige stilistik.

- I filmens allerførste billede panorerer kameraet hen over en slagmark med omkomne soldater med masker på. Scenen har et næsten hallucinatorisk præg og står i skarp kontrast til den efterfølgende scene, hvor vi introduceres for Paradier. Hvorfor har Beauvois mon valgt at indlede filmen med denne scene?

- Da Solange får besked om, at Constant er død, fyldes scenen af musik, på en måde, der virker næsten teatralisk. Musikken er *ikke-diegetisk*, det vil sige, det kommer ikke fra et sted i det filmiske univers, men er tydeligt lagt på som underlægning.
- Efter sit hjemmebesøg skal Georges tilbage til fronten og Hortense kører ham til toget i hestevogn. På vejen ser han Francine, der er ude for at aflevere noget til de amerikanske soldater. Georges tror, at hun lader sig berøre af amerikaneren, men i virkeligheden afviser Francine ham. Scenen er skildret gennem et kamera, der foretager noget der minder om en svimlende karusseltur, der formidler Georges' fortvivlelse og Francines frygt for at blive misforstået.

'Vogterne' som krigsfilm

Genrer er et af de mest effektive klassificeringsværktøjer, der findes. Man genreklassificerer værker af enhver støbning for at få fornemmelsen af et slægtskab. Når vi skal se en film, orienterer vi os efter, om vi har lyst til at se en romantisk komedie, en actionfilm eller *science fiction*. En genrefilm er altid defineret ud fra nogle narrative eller stilistiske fællestræk. Men hvordan forholder det sig med krigsfilmene, som er den genre 'Vogterne' må siges at tilhøre - også selvom det er en alternativ krigsfilm.

Krigsfilmene har som genre ingen særlige æstetiske eller ikonografiske særtræk, og krigsfilm kan se ud på et utal af forskellige måder. Men der er masser af tematiske fællesnævner: Liv, død, overlevelse, de gode mod de onde, frygt, hævn, politik, undergang og heltedåd.

- Diskutér og analysér, med konkrete eksempler fra filmene, hvordan 'Vogterne' minder om en klassisk krigsfilm. Hvordan den adskiller sig fra de gængse genrekonventioner?

- Beauvois har lavet en historisk film, men skildrer en side af historien, der ellers har været underrepræsenteret; nemlig ved at vise den historiske virkelighed fra kvindernes perspektiv. Kan der tænkes at være et politisk motiv i det?
- Kan man tale om 'Vogterne' som en film, der forholder sig antitetisk til krigen?

